

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XVII (12)
No. (Štev.) 46

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES,
17. novembra (noviembre) 1960

Za obrambo svobode in krščanskih tradicij

V nedeljo je bil v Buenos Airesu zaključen I. medameriški marijanski kongres, čigar osnovna misel je bila, kakor je zapisal najbolj odločen buenosaireski protikomunistični večernik: “ne proti komunizmu, ampak spričo komunizma” moramo uravnati vse naše življenje in delo. In združeni vsi narodi zahodne poloble v istem cilju obrambe in zaviranja prodora komunizma v lastne vrste iščejo sedaj skupnega imenovalca, skupno doktrino, ki naj jih poveže v trdne branike krščanske civilizacije, iz katere je Amerika zrastle. Katoliški del obeh Amerik je izbral za svojo zaščitnico v tem boju, za svojo posrednico pri Vsemogočnem, nebeško mater Marijo. V njenem imenu, v svitu nje milosti in žaru dobrote so pred dnevi sto in stotisoči šli iskati duhovne moči, trdnosti in odločnosti v zatišje ogromnega križa, ki je zavladal preko Buenos Airesa po vsej Ameriki v jakosti, kakršne od časov jezuitskih držav pred stoletji ni bilo čuti in videti.

Amerika, predvsem Južna Amerika, se prebujala spričo nevarnosti komunizma, ki si je že izbral prvo žrtev med sestrskimi republikami. Druga žrtev ne bi bila rada nobena republika več. Obrani se takšne usode, kakor je zadel Kubo, je danes naloga vseh treznih državljanov. Naloga pa je tudi vseh merodajnih faktorjev, med katere brez dvoma kot glavna spada katoliška Cerkev z vsemi svojimi organizacijami, svojo hierarhijo in položajem, ki ga znotraj sleherne republike zavzema. Tega se je argentinski episkopat zavedel do časa in stopil v ofenzivo.

Vedeti je treba, da Argentina vedno prva povzdigne svoj glas in pokaže pot, kadar se v Južni Ameriki bližajo zgodovinske spremembe. Tudi to pot je njena katoliška Cerkev zaorala brazde na široko: najprej z velemissijom na področju Velikega Buenos Airesa in sedaj s I. medameriškim marijanskim kongresom. Poleg zunanjih slovesnosti, ki so preklopile vse doslej doživete veličastnosti in bodo kot take ostale še dolgo v spominu vseh navzočih in z njimi sedanje generacije sploh — kar spominimo se, kako nam še danes odmeva v ušesih prepevanje na ljubljanskem Stadionu ob evharističnem kongresu! — bodo tudi ostali v javnosti neopazeni sadovi srečanja z Bogom in Marijo, snidenja s Cerkvijo in vrnitvijo v nje naročje. Tako na veliko zastavljena ofenziva pa zahteva še kaj več, kakor samo impozantno zunanost in klenost v referatih in govorih, gorečnost v enkrat izgovorjenih molitvah in prejem enkratnega sv. obhajila.

Še bolj to velja, ker je bilo geslo kongresa: krščanstvo spričo komunizma. To se pravi: če hočem komunizem preprečiti, moram storiti vse, kar ljudstva ne bo gnalo v objem materialističnega marksizma, ampak ga bo od njega odvrčalo. Z drugimi besedami: ustvariti je treba takšno okolje za človeka in njega družino dostojno življenje, da se mu ne bo zahotelo iskati spremembe v ideologiji, ki mu z lepimi besedami in preračunanimi frazami riše in obeta raj na zemlji. Poleg osnovne nujnosti ponovne poduhovitve vsega javnega in zasebnega življenja je treba obstoječi socialni red izboljšati v duhu načel, ki so jih papeži od Leona XII. dalje brez prestanka ponavljali. Izboljšati z dejanji in v dejanjih, ne pa samo s prigodnimi članki in nagovori. Biti samo protikomunist, je danes absolutno pre malo, je pogosto celo škodljivo tako za posameznika kakor za ves narod. Sodobno stanje odnosov svobodnega sveta nampram komunizmu ne potrebuje več prostovoljcev, ki so samo “proti”, ampak in predvsem pesameznikov, ki so “za” nekaj novega, boljšega, plodnejšega za človeški rod.

Marijanski kongres bo predstavljal prelomnico časov samo tedaj, ako se bodo v ofenzivni črti, ki jo je ameriški episkopat z argentinskimi na čelu nakazal, znašli v bratskem razumevanju kapitalisti in delavci, podjetniki in uradniki, borbeno mladina in zreli možje. Nov čas bo nastopil, ako bo v odmevih sedanjega kongresa konec pobeljenih grobov, dvojne morale, sebičnosti in neuravnovešenega zagona za mamonom.

John Fitzgerald Kennedy

Na letošnjih predsedniških volitvah je, kakor znano, zmagal demokratski kandidat John Fitzgerald Kennedy. Stevilčno je dobil samo nekaj nad 300.000 glasov več kakor njegov nasprotnik republikanski kandidat Richard Nixon, pri čemur pa si je absolutno večino v volilnih možeh, in sicer 332 proti 191.

Tako so Amerikanci po osmih letih zamenjali režim republikancev z demokrati. Prav tako se je prvič v ameriški zgodovini zgodilo, da je postal predsednik države katoličan. Prav tako Kennedy ni mason. Od vseh strani je dobil vrsto telegramov s čestitkami, tudi od vrsto republikanskih nasprotnikov, kakor je pač to običaj v USA.

Po svem zahodnem svetu je časopisje pozdravilo vzpon Kennedyja kot mladega predsednika. Istočasno pa so v Londonu, Parizu, Bonnu in Rimu narahlo pokazali stari državni zaskrbljenost nad mladostjo Kennedyja, boječ se, da se ne bi prenel v svoji zunanji politiki proti komunistom v Moskvi in Pekingu. Kakor vedno, so tudi tokrat ti stari državni pokazali, da se bojijo odločno nastopiti proti rdeči nevarnosti. Kratek članek je napisal tudi vatikanski Observator Romano, v katerem pravi, da je “zelo nazadovoljen” s Kennedyjevo zmago, da pa “najvažnejše ni, da je predsednik USA katoličan, pač pa to, da je katoličan postal predsednik USA.”

S čestitkami je pohitel seveda tudi Hruščev, ter začel svoj brzozjav z “Spoštovani gospod Kennedy” in nadaljeval, da je prepričan, da se bodo vrnil stari Rooseveltovi časi prijateljstva med ZSSR in USA. Kennedy mu je samo odgovoril, da USA vedno stremi za mirom.

Kennedyjevi predniki so prišli v USA leta 1874. Sedanj predstnik predstavlja četrti rod Kennedyjeve družine v USA. Njegov oče, ki se je poročil leta 1914, je s 26 let postal najmlajši severnoameriški bančni predsednik. Sklenil je, da bo do svojega 25 leta prišel do 1 milijona dolarjev, kar mu je tudi uspelo. Potem se mu je bogastvo začelo kopičiti, tako da je danes njegovo imetje vredno nad 200 milijonov dolarjev. Prvotno je živel v Bostonu, pa se je leta 1926 preselil v New York. Njegova družina šteje 4 sinove in 3 hčere. Med sinovi je bil John, sedanj predsednik, najokretnejši. Rodil se je 29. maja 1917. Med drugo svetovno vojno se je boril na Pacifiku proti Japoncem ter je pobežnil k vojakom proti očetovi volji. Leta 1946 je bil prvič izvoljen v ameriški kongres, istočasno z Nixonom, vsak od njiju na listi druge stranke. Od takrat naprej sta se oba povzpela višje in višje in nista v nobenih volitvah doslej bila poražena. Ko sta se končno spopadla kot predsedniška kandidata, je ostal zmagovalac Kennedy.

V zunanje-političnih volilnih izjavah se je Kennedy izjavil za odločen poseg USA proti Castru, za opustitve obrambe majh-

Vrniti se bo treba na temelje krščanstva, ki so v medsebojni ljubezni do vseh bratov in sestra v Kristusu, vrniti v resnično ljubezen do rodne grude, kajti samo v teh dveh ljubeznih je zagotovljen nov svet, nov duh in nov čas v Amerikah.

Vsako izmed nas bo moral iti zaradi tega kongresa in spričo prodirajočega komunizma sam vase, moral bo iti v okolje, kjer živi in dela in na vsak korak bo lahko ugovarjal napake, ki jih je treba nemudoma odpraviti, da dosežemo novega človeka v novem času. Novega človeka, komunista doma pravijo “izgrajenega človeka”, je treba ustvariti. To je naloga nas vseh. Danes, brez odlašanja, kajti sleherna najmanjša zamuda v tem trenutku pomeni izgubo pozicij v borbi, ki jo vodimo s komunizmom, predstavlja udarce, ki jih je težko preboleti; zadnji čas je, da se prebudimo, kajti nevarnost komunizma je danes zato toliko večja, ker se je bati, da “bodo dobri postali prezgodaj utrujeni”, kakor je dejal Pij XII. Obramba pred komunizmom ni samo v dejstvu, da morda zložno živimo v svobodnem svetu in dobrotah modernega časa; najboljše obramba je v graditvi takšnih socialnih razmer, v katerih ne bo treba iti petim odstotkom prebivalcev zvečer lačnih spat, kakor je to menda primer

nih otokov v formoški ožini, za odločno nastopanje proti Moskvi in Pekingu in za hitro ter učinkovito izboljšanje odnosov med USA in vso latinsko Ameriko.

Kennedyju so se že prijavi za obisk v prvih mesecih prihodnjega leta, ko se bo preselil v Belo hišo, Adenauer, Macmillan in novi brazilski predsednik Quadros. Hruščev se pripravlja na novo vrhunsko konferenco, težko pa bo prišel na tako konferenco v USA, če bo Kennedy še istega mnenja, kakor je bil, ko je kot predsedniški kandidat poslal na zasedanje Združenja zasužnjenih narodov v New Yorku, ki so ga imeli predstavniki teh narodov nasproti poslopu Združenih narodov istočasno z bivanjem Hruščeva v New Yorku, demokratskega senatorja Thomasa J. Dodd, kateri je v Kennedyjevem imenu povedal zbranim delegatom zasužnjenih evropskih narodov med drugim naslednje:

“Usoda zasužnjenih narodov je Kennedyju zelo pri srcu. Zaupa, da bo brezverska kom. tiranija sama propadla, ker ima v sebi slabosti, ki so končno ugonobile še vsako tiranijo v zgodovini... V ZN sede vsi molavredni kvinslingi vaših narodov, med njimi vrhovni diktator

Prvi medameriški Marijanski kongres v Buenos Airesu

Od 9. do 13. novembra je bil v Buenos Airesu I. medameriški Marijanski kongres. Bil je prav na istem prostoru, kjer je bil pred 26. leti 32. mednarodni evharistični kongres, katerega se je udeležil kot papeški legat predlanskim umrli papež Pij XII., t. j. na prostranem trgu na kržišču avenid Libertador San Martin in Sarmiento, kjer stoji visok spomenik Špancem. Na tem prostoru so napravili velikanski oltar, na njem postavili kongresni oltar v taki višini, da je bil viden daleč naokoli. Spomenik Špancem so pokrili z ogromno piramido, sestavljeno iz modrega plastičnega materiala. V večernih urah so v notranosti piramide prižgali veliko žarnic, ki so jo spreminjali v morje najrazličnejših barv. Pogled na tako osvetljeno piramido je v nočnih urah nudil nepopisljivo lep prizor. Zraven oltarja je kipel v nebo nad 40 metrov visok križ iz jekla.

Na tem prostoru so bile v kongresnih dneh vsak dopoldan in zvečer sv. maše in pridige. Po dopoldanskih mašah so se pridige nanašale na sloje, za katere je bila maša, pri večernih mašah so pa bile pridige z Marijansko vsebino.

Udeležba na kongresu je bila izredna. Tudi po sijaju in navdušenju ljudstva je Marijanski kongres prekosil evharistični kongres pred 26 leti v Bs. Airesu. Pa je to razumljivo. Vse kongresne prireditve so bile pod pokroviteljstvom Lujanske Matere božje. Njen milostni kip so ob zaključnih slovesnostih prenesli v slovesnem sprevedu iz bazilike Pilar v USA po Kennedyjevih navedbah; v ustvarjanju novih domov, da bo vedno več lastnikov in vedno manj proletarcev; v šolanju res značajnih in kremitih javnih delavcev, profesorjev, znanstvenikov in učiteljev, v raji mladine, ki ji ne bo vzor filmski zvezdnik dvomljive osebnosti.

Lahko rečemo, da se je Amerika znašla pet minut pred dvanajsto uro, kajti leta 1931 je že Manuel de Rosas, da se bo svetovna komunistična revolucija v Amerikah začela v Argentini in za njo zajela ves kontinent. To je sila huda zapoved, za katere uresničitev mednarodni komunizem neumorno dela. Trideset let garanja imajo pokleni revolucionarji za seboj, vsaj trideset let, če ne rajši več, ima svobodni svet s svojim pojmom življenja v demokraciji zamude. Trideset let je treba dohiteti in prehiteti. Tega se morajo zavesti vsi, ki jim je mar usoda lastnih narodov, lastnih držav in vsega človeštva. Tudi tistega človeštva, ki danes že desetletja trpi pod komunističnimi okovi, ker se svobodni svet ni ravnal po večnih naukih Kristusa in se zatekal v molitvah k Njegovi Materi.

Naj bi molitvene prošnje ob medameriškem marijanskem kongresu ne bile zaman, želimo vsej Ameriki.

Kremlja Nikita Hruščev, ki ga nekateri imenujejo ‘rabelj Ukrajine’, drugi pa ‘mesarski klavec Budimpešte’. Komunistični predsedniki vlad so prišli, ne da bi jih kdo povabil... Toda svetovno mnenje se ne da varati... Te koncentracije komunističnih diktatorjev, ki ji ni para, niti v najbujnejši fantaziji, ni mogoče smatrati za nedolžno diplomatsko potezo... Zbor komunističnih diktatorjev bo bobnal o zapadnem imperializmu v Afriki in imperializmu USA v latinski Ameriki. Podpiral jih bo Fidel Castro, prava lutka Kremlja v zahodni polobli. Kremelj ne sme uspeti... Povejmo že enkrat Kremlju, da ne bomo nikdar zapustili zasužnjenih evropskih narodov. Naravnost recimo Hruščevu, da bomo vztrajno skušali doseči osvobojenje zasužnjenih narodov z vsemi mirnimi sredstvi. Pokažimo že tudi v dejanjih, da to niso naše prazne besede... Stalnost sovjetskega imperija enostavno ne sprejmemo. Na vsesplošno zatiranje je zgrajen, zato vsesplošno zasovražen. Tam imperij ne more ostati. Še bodo krčji in preiomi, nove Budimpešte, novi Poznanji, novi vzhodnonemški upori. Končno pa bo z božjo pomočjo in pomočjo svobodnega sveta prevladala pravica, pravica in svoboda.”

ske Matere božje na kongresni prostor. Lujanska Mati božja je zakonita patrona Argentine in ni ga Argentina, ki bi ne izrekla njenega imena s spoštovanjem. Kongresnih slovesnosti so se zato udeleževali vsi sloji. Od navadnih delavcev do predsednika republike, ki je ob zaključnih slovesnostih imel tudi nagovor.

Pa še ta izreden pomen je imel tokratni marijanski kongres: Na njem so bila številna predavanja najuglednejših kulturnih in javnih delavcev, ki so imeli temeljite referate o komunizmu in veri, komunizmu in kulturi ter komunizmu in socialnem ter gospodarskem redu in dali kristjanom v ameriških državah jasna navodila za uspešno nastopanje proti brezbožnemu komunizmu, ki grozi razbiti krščanski svet tudi na ameriški polobli.

Končno pa je bil namen I. medameriškega marijanskega kongresa tudi poklonitev ameriških katoličanov Argentini ob 150 letnici njene svobode.

Poseben sijaj je kongresnim prireditvam dajalo veliko število inozemskih cerkvenih dostojanstvenikov, med katerimi je zavzemal prvo mesto papeški legat kardinal Marcelo Mimmi.

Prihod papeškega legata

Papeškega legata kardinala Mimija je v terek ponoči sprejel na letališču sam predsednik republike dr. Frondizi. V sredo dopoldne ga je na privatnem stanovanju obiskal najprej buenosaireski župan Giralt. Toplo ga je pozdravil z nagovorom, v katerem je naglašal, da je brezbožni ateizem, ki je samo moderna verzija starih zmot, ki zanikajo Boga in duhovni značaj človeka, povečal svoje napore, da bi napravil še večje zmede v svetu in med narodi. Zato je nujna potreba, da se poveča širjenje krščanske resnice. To je neodložljiva dolžnost, ki jo narekuje sedanji čas. Po teh besedah je buenosaireski župan izročil kardinalu Mimiju simbolične mestne ključke. Kardinal Mimi se je županu zahvalil za njegove lepe besede, ter dejal, da izpričujejo globoko versko tradicijo argentinskega naroda.

Po tej slovesnosti je papeški legat sprejel člane diplomatskega zbora vseh držav, s katerimi ima Argentina diplomatske zveze. Na sprejem niso bili povabljeni samo diplomatski zastopniki komunističnih držav za železno zaveso. V sredo popoldne je papeški legat obiskal predsednika republike dr. Frondizija, pri katerem je bil nato tudi gost pri slovesnostnem kosilu. Zvečer je pa bil slovesen liturgičen sprejem papeškega legata v katedrali.

SLAVNOSTI V PALERMU Maša za otroke

Kongresne slovesnosti so se začele v četrtek 10. nov. ob deseti uri dop. Na kongresnem oltarju v Palermu je imel ameriški škof Msgr. George Biskup mašo za otroke. Bilo jih nad 120.000. Pogled na to množico nedolžne mladine

je nudil izredn vtis. Posebno na morje šolskih zastav, ki so vihrale v vetru. Teh je bilo nad 1.500. Med mašo so troci iz državnih in privatnih šol imeli tudi skupno obhajilo, katerega jim je delilo okoli 200 duhovnikov. Po maši je papeški legat kardinal Mimi otrokom izročil papeški blagoslov, Msgr. Menendez je pa imel zanje lep cerkven nagovor. Slavnost so troci zaključili s petjem narodne himne.

Večerna kongresna slovesnost

Zvečer je imel pri kongresnem oltarju mašo nadškof iz Montevidea kardinal Antonio Maria Barbieri, pridigo o temi: Marija, Mati Kristusova, Mati besede, ki je meso postala, pa nadškof iz Asunciona v Paragvaju Msgr. Anihal Mena Porta, blagoslov z najsvetejšim je zbrani množici podelil perujski nadškof iz Lime Msgr. Juan Landazuru Ricketts.

Verska igra na Kongresnem trgu

Na kongresnem trgu v Bs. Airesu je bila prejšnji četrtek predstava Calderonove verske igre “Srce Mariji”. Prostrani trg so ljudske množice napolnile do zadnjega prostora. Vsi so z napeto pozornostjo in zanimanjem sledili lepim prizorom na odru.

Dan študirajoče mladine

Drugi dan I. medameriškega kongresa je bila zjutraj v Palermu maša za študirajočo mladino. Če je bil že prvi dan pogled na zbrane otroke sijajen, je bil drugega dne na morje srednješolske mladine naravnost mogočen. Presenečal je red in strumnost nastopanja te mladine ter gorečnost, s katero so se udeleževali vseh pobožnosti. Poseben podarek je slavnosti dajala tudi navzočnost gojencev častniških šol arg. oboroženih sil. Mašo za šolsko mladino je imel škof iz Medelina v Kolumbiji Msgr. T. Botero Zalazar, pridigo pa pomožni buenosaireski škof in vojaški kurat Msgr. Bonanin. Vseh dijakov in dijakinj je bilo okoli 150.000.

Večerno mašo v Palermu je imel nadškof iz Quita v Ekvadorju kardinal Carlos Maria de la Torre, pridigo nadškof iz Lime v Peruju Msgr. Juan Landazuru Ricketts. Govoril je o temi: Marija, Mati milosti.

Živi rožni venec

Večerna prireditve tega dne je bila v športnem stadionu FCO-OESTE. Množice so ga povsem napolnile. Tu so bile molitve v raznih jezikih. Po prostranem štadijonu je odmevala Zdrava Marija tudi v slovenščini.

Maša za starše

Sobotna jutranja maša je bila za starše. Imel jo je nadškof iz Quebeca v Kanadi Msgr. Maurice Roy, pridigo o krščanski družini pa nadškof iz Santa Fe Msgr. Nicolas Fasolini. Ginljiv je bil prizor, ko je po končani maši izrekel Mariji zahvalo za vse prejete dobrote Daniel Bogani iz mesta Haedo kot oče 17 živih otrok, ga. Dominga Bruera de Castelar pa kot mati, ki ima 6 salezijskih duhovnikov ter hčerko tudi salezijanko.

Večerno mašo v Palermu je imel nadškof iz Guadalajara iz Mehike kardinal Jose Garibi y Rivera, pridigo o temi: “Marija, Mati Cerkve, Mati mističnega telesa” pa škof iz Pueblo de los Angeles iz Mehike Msgr. Oktavijan Marquez Toris.

Polnočnica na Majschem trgu

je bila za može, ki so prostrani trg povsem napolnili. Med mašo so duhovniki kar stoje spovedovali može, ki so nato skupno pristopili k sv. obhajilu. Polnočnica je imel čilski škof Copiapo Msgr. Francisco Fresno Larrain.

IDEOLOŠKA ZBOROVANJA NA KONGRESU

Vse kongresne dni so bila v Bs. Airesu zborovanja pod predsednistvom dr. dell Oro Mainija, biv. prosvetnega ministra v vladi osvobodilne revolucije. Na njih so s tališča krščanstva obravnavali komunizem, njegov odnos do vere, človeka, človeške družbe, družine, države, kulture ter socialnih in gospodarskih vprašanj. Delo je bilo razdeljeno v več komisij. Predavanja so bila globoko zamisljena ter skrbno pripravljena. N. pr. rektor buenosaireske kat. univerze Msgr. Derisi je imel predavanje o temi: “Bog. Negacija Boga v marksizmu”, znani duhovnik Domin. Basso je govoril o temi: “Človek. Negacija človeške osebnosti v (Nadaljevanje na 2. strani)

Ob žegnanju

Prosvetni dom, Ljudski dom, Rokodelski dom, Glasbeni dom, Narodni dom, Sokolski dom. Take in podobne napise smo videli pred drugo svetovno vojno na zgradbah v vseh večjih, pa tudi manjših krajih po vsej Sloveniji. Ti domovi so bili različni: eni skromni in preprosti, drugi mogočni, prostorni in pozornost vzbujajoči.

Prosvetnih domov je bilo največ; bilo jih je toliko, da smo težko našli faro ali večji kraj, kjer ne bi bilo prosvetne dvorane, odra, knjižnice, pevske sobe, arhiva not, telovadnega orodja itd. Ti Prosvetni domovi so bili resnična žarišča vzgojnega, prosvetnega ter kulturnega življenja in pristno-zdrave družabnosti. Zgradili so jih člani društev sami s požrtvovalnim sodelovanjem vse fare ali kraja. To so storili v zavesti, da so poleg družinske vzgoje in šole ti domovi neobhodno potrebni za zdravo rast in napredek naroda. Po pravici so se čutili v njih — doma.

Poleg teh številnih domov pa smo imeli v Ljubljani in tudi v Mariboru sedež osrednjih organizacij. To je tistih organizacij, ki so nosile odgovornost vodstva, tako idejnega kot organizacijsko-delovnega, odgovornost za načrtnost pri delu, in so nudila tudi vso moralno pomoč in oporo pri delu tistim, ki so se zatekali v domove po vsej Sloveniji.

V izseljenstvu je pa vse drugače, bo kdo rekel. Na videz ta ugovor drži, v resnici pa ne. Kakor smo imeli doma, imamo tudi tukaj določene naloge. Še težje so kot doma. Tudi tukaj imamo cilje, ki jih moramo doseči. Tukaj še bolj kot doma drži, da je poleg družine in šole treba organizacij in prosvetnih domov, da bomo kos nalogam.

Zdrav del naših izseljencev je to tudi doumel in razumel. S koliko požrtvovalnostjo so nastali in nastajajo domovi v vseh večjih središčih! Pa ne samo na področju Vel. Buenos Airesa. Tudi v Mendoza, Miramaru in drugod niso ali nečejo zaostajati.

Pri tem pa mora slovenska izseljenška družina, raztresena po vsej Argentini, imeti tudi svoje središče. Na tem središču naj bo sedež osrednjih organizacij, osrednja knjižnica, čitalnica, predavalnice za tečaje, dvorana z odrom itd. V tem središču naj bo tudi sedež odgovornosti za idejno in organizacijsko vodstvo tako v prizadevanju, da se ohranimo, kakor tudi, da ne klonimo pred nevarnostmi novega okolja, da bodo slovenski otroci ponosni, da so sinovi slovenskih staršev, da bo slovensko ime poznano in imelo ugled pri tujerodcih in da bomo tudi vse storili, kar je v naši moči, za osvoboditev domovine.

Ob nedeljskem "žegnanju" v Slovenski hiši je naša želja: Bog blagoslovi delo v slovenskih prosvetnih domovih in delo za njih čimprejšnjo dograditev! Blagoslovi pa naj tudi prizadevanje, da bo Slovenski hiši čimprej omogočeno, da postane dejansko in duhovno središče slovenske izseljenške družine v Argentini!

KONCERT KVARTETA FINKOVIH

Kvartet Finkovih je v petek 4. nov. priredil v okviru Slov. kult. akcije — glasbeni odsek — samostojni koncert. Bil je v avditoriju "Biraben", ki je zelo primeren za take komorne koncerte. Spored so izvajali deloma v kvartetu, t. j. sestre Marija, por. Geržinič, Marta in Neda ter brat Božo, deloma pa sestre v tercetu. Poleg tega je baritonist Božo odpel nekaj pesmi sam.

V kvartetu so izvajali v začetku: J. Petelin - Gallus - In nomine Jesu; F. Durante - Christe eleison; G. P. Palestrina - Crucifixus. Za zaključek koncerta pa: A. Geržinič - Cest brezupna slast in J. Prochazka - Pticka.

Že po prvih pesmih je bilo očito, da so glasovno vsi dobro razpoloženi, lepo vpeti in da je spored naštudiran zelo skrbno. Isto so dokazale tudi vse tri sestre, ki so v tercetu odpele G. P. Palestrina — Due canzonette; W. A. Mozart — Grazie agl'innanzi tuoi; F. Gerbič — Rožmarin; A. Lajovic — Pesem; M. Tomc — Belo jutro; S. Eisenstein — Huaino.

Baritonist Božo Fink pa je zapel tele pesmi: L. van Beethoven — Mailied; H. Wolf — Anakreons Grab; M. Balakirev — Pesnja Selima; L. M. Škerjanc — Beli oblaki in Počitek ter A. Lajovic — V mraku.

Božo Finku, ki razpolaga s prijetnim in lepim baritonom, bi verjetno strokovni ocenjevalci izrazili željo, da da svojemu glasu več sproščenosti, interpretaciji pa več osebnostnega poudarka. Oboje mu je dosegljivo.

Izvajalce je spremljal na klavirjuencev.

Zborovanje zaupnikov SLS

V nedeljo 13. t. m. je bilo redno zborovanje zaupnikov SLS s področja Vel. Bs. Airesa. Zborovanje je začel predsednik Poverjeništvu za Argentino Miloš Stare.

Na sporedu je bila najprej proslava 29. oktobra. O pomenu tega slovenskega narodnega praznika je govoril dr. Tine Debeljak. Prikazal je razvojno pot slovenskega naroda skozi stoletja v narodnostnem, političnem in kulturnem pogledu, opisal stanje med prvo svetovno vojno in dramatične dogodke, ki so pripeljali do 29. oktobra, t. j. do ustanovitve prve slovenske narodne vlade v Ljubljani in Narodnega Veča pod predstvom dr. Korošca v Zagrebu.

Nato je bilo prebrano obširno poročilo, ki ga je poslal zborovanju zaupnikov predsednik stranke dr. Miha Krek iz Severne Amerike. V poročilu se najprej spominja 40. letnice koroškega plebiscita in po opisu sedanjega krivičnega stanja na Koroškem ugotavlja: "Usoda slovenskega življa na Koroškem od plebiscitnih dni sem nam je tudi politično ogledalo, pouk in opomin. Odgovor nam je na vprašanje kakšna bi bila usoda vseh Slovencev, če bi se leta 1918 ne bila ustvarila narodna država..." Zatem je opozoril na 20. letnico smrti dr. Korošca, katerega dalekovidnosti se moramo zahvaliti, da smo leta 1918 bili rešeni. Poglavje o dr. Korošču zaključuje:

"Dr. Korošec je zgodovinska osebnost vsega, celotnega naroda. Njegova roka je bistveno vplivala na vsa področja in polja življenja, na vero in kulturo, na rast znanosti in umetnosti, na splošno ljudsko prosveto, na gospodarsko okrepitev in na socialno boljše ureditev prav tako odločilno in močno, kot na čisto narodno-politično stanje."

Nato je sledil izrpen opis zunanje-političnega položaja, predvsem v zvezi z zasedanjem Združenih narodov, ponesrečenimi nastopi Hruščeva, brezuspešnimi prizadevanji Tita ter opis volilnega boja v USA.

Zadnji del poročila pa je obsegal zanimive podatke o življenju v Sloveniji in Jugoslaviji tako v narodnostnem, kulturnem, verskem in gospodarskem pogledu. Zaključil pa je dr. Krek svoje poročilo s sledečimi mislimi: "Svoboda je dragocen dar, ki si ga moremo pridobiti le z bojem. Svoboda je rešena in ohranjena tam, kjer je šele z odločnim, bojevitim naporom svobodnih ljudi. Tam, kjer smo jo izgubili, jo bomo pridobili z vztrajnim bojem. Nič prej ne bodo zasužnjeni narodi osvobodjeni kot tedaj, ko bo v taboru demokracije močnejša in idealnejša bojevitost kot je v komunističnem taboru. Nobena sprememba ne bo sama nastala. Bog je človeku dal oblast in lastnosti, da ustvarja razmere tega življenja. Vse, kar je in bo, bo na tem svetu nastalo po volji in prizadevanju ljudi. Torej tudi po mojem in Tvojem. Trditve, da je politična emigracija nesmiselna in politično delo v emigraciji nesmiselno, je izgovor lenobe. V resnici razmere ključajo po vedno močnejšem narodno-političnem uveljavljanju emigracije, ključajo po Tvoji in moji pomoči."

V Slovenski formuli, ki smo jo objavili za Veliko noč, smo kar moč jasno in preprosto postavili naš cilj: Največja dosegljiva svoboda slovenskega naroda, ki jo hočemo izrabiti zato, da bi

trajali do konca. Ob kongresnem oltarju so bile zbrane najodličnejše osebnosti. Navzoč je bil predsednik republike dr. Frondizi z ministri svoje vlade, ministri-člani vrhovnega drž. sodišča, predsedstvo senata in poslanske zbornice s poslanci in senatorji, buenosaireski župan, guverner prov. Bs. Aires z ministri svoje vlade, še več guvernerjev drugih provinc, visoki vojaški poveljniki iz argent. vojske, mornarice in letalstva, domači in inozemski cerkveni dostojanstveniki. Z eno besedo: Vsa Argentina je bila tu zastopana in zbrana pri Mariji.

Predno je imel papeški legat mašo, je prebral svojo poslanico. V njej je v izbranih besedah prikazal življenje Marije v kat. Cerkvi in ob svojem Sinu. Poudarjal je teške čase v zgodovini narodov, ko so se pojavljale razne herezije. Tedaj se je ljudstvo s svojimi škofi vedno zatekalo v varstvo k Mariji in ji postavljalo svetišča po dolinah in planinah. In ob njenih svetiščih so se potem razbijale vse zmote, ki so grozile porušiti dobre krščanske tradicije. Danes ni nič drugače, toda tudi danes Cerkev poje k Mariji: Devica Marija, Ti sama si razbila vse herezije. Kaj je torej bolj naravno, da se ljudstvo tudi ob grožnji sedanjih herezij, ki se trudijo zajeti ves svet, še bolj zatekajo k Mariji, da se po njej še bolj približajo Kristusu, ki je edini rešitelj sveta. Svojo poslanico je zaključil s prošnjo: Devica Marija, s tega mesta, s svojega svetišča v Lujanu, s svojih svetišč, ponavljaljaj proti vsem zmotam in zablodam klic obrambe, upanja in zmag: Od tu niti koraka več dalje. Jaz sem bila, sem in bom ostala nepremagana zaščitnica ameriških narodov.

Med legatovo pontifikalno mašo je pel mogočen zbor Don Boscovih gojenec Perosijevo mašo. Poslanica predsednika dr. Frondizija Po končani maši kardinala Mimija je povzel besedo predsednik dr. Frondizi. V miselnem bogatem govoru je omenjal sedanjo duhovno in moralno krizo človeštva, napore zaostalih narodov, da bi si ustvarili pogoje za dostojno življenje in razvoj. V tej krizi je treba poglobiti in utrditi vero v večne vrednote, kajti človek ne more ustvariti nič trajnega, nič dobrega, nič pametnega, če ga ne vodi pri tem luč duha, ki mu jo je dal Bog. V nad. izvajanjih je omenjal prizadevanja zadnjega velikega misijona v Vel. Bs. Airesu, da bi poživil vero med širokimi množicami, nato pa prešel na opis vloge, ki jo je kat. Cerkev igrala od vseh začetkov v zgodovini argentinskega naroda in zlasti na čiščenje Marijino, ki je tako veliko, da ga je mogoče imenovati ljudsko čiščenje. Tako otroško vdano je argentinsko ljudstvo navezano na svojo nebeško Mater, ki je

prof. Geržinič in tudi pripomogel k uspehu vseh nastopajočih. Poslušalci, med katerimi smo opazili tudi argentinske goste, so koncertu sledili z veliko pozornostjo. Po vsaki točki so izvajalce nagradili z odobravanjem. Gotovo bi želeli kako ponovitev, pa je bilo treba točno ob napovedani uri izprazniti dvorano.

Škoda, da dan in ura nista bili najbolj primerni (petek ob sedmih zvečer), ker bi se sicer koncerta udeležilo še več Slo-

P.

oblikovali državni red najpravičnejše demokracije. Proti sedanjim totalitarni državi, v kateri je državljani objekt in številka, smo postavili osebnost za vir n osrednji interes družbenega in javnega reda. Osnova je zdrava, cilj je pravi. Pred nami so neznani boji. Naše moči razmeroma majhne, a zato toliko dragocenejše. Vse nam ukazuje, da naše postojanje v svobodnem svetu izpopolnjujemo in utrjujemo, da bi čim močnejše mogli pomagati zasužnjenemu narodu, ko bo lomil okove in prekopal rove iz ječe v svobodo. Bog z Vami!"

Vsi zaupniki so poročilo predsednika stranke sprejeli z iskrenim odobravanjem in sklenili poslati mu zahvalo in pozdrave!

Sledil je referat Miloša Stareta o osebnosti dr. Korošca, predvsem v zvezi s spominskimi proslavami, ki bodo 11. decembra v Argentini. Pozval je vse zaupnike, da vsak po svojih močeh stori vse, da bodo spominske proslave po udeležbi in višini vredne moža kot je bil dr. Korošec.

Naslednji referat je imel tajnik Poverjeništvu Rudolf Smersu o komunizmu v Južni Ameriki. Navajal je zanimive podatke iz vsake države v Južni Ameriki kako si prizadeva komunizem, da bi se vsidral in zajel ljudske množice. Prikazal je stanje v delavskih organizacijah, kulturnih institucijah, kakor tudi na pojave v posameznih južnoameriških državah, ki olajšujejo pot komunistični propagandi. Zanimivo je bilo poglavje o "diplomatski pošti", s pomočjo katere razširjajo komunistično propagando sovjetske, satelitske in Titove ambasade po Južni Ameriki.

Po razgovoru o aktualnih vprašanjih je Miloš Stare zaključil uspešno zborovanje zaupnikov.

sama ljubezen. In to ljubezen je kat. Cerkev v Argentini vedno oznanjala, z njo pa potrebo edinosti in sloge. Vedno je zavračala sovraštvo. Kat. Cerkev pa ni ostajala samo pri besedah ljubezni, ampak je vedno tudi povzdigovala svoj glas v širjenju krščanske socialne pravičnosti.

To njeno prizadevanje je posebno dragocen doprinos v času sedanjih kriz in predstavlja največjo varnost za ljudstvo, posebno sedaj, ko konfuzionistični komunizem pod pretežno njunosti reševanja socialnih vprašanj seje med ljudstva semena sovraštva, razdora in razprtij. Nasproti sovraštvu, ki ga oznaža komunizem, kat. Cerkev s svojim krščanskim socialnim programom poziva ljudi k edinosti in k miru ter jih vodi po pravi poti do skupne blaginje in pravične razdelitve duhovnih ter materialnih dobrin.

Popoldanska procesija

Popoldne ob 17. uri so v mogočni procesiji prepeljali kip Lujanske Marije iz bazilike Pilarske Matere božje na kongresni oltar. Vozili so ga na vojaškem avtomobilu ob častnem spremstvu vojske. Za kipom se je vozila v odprtem avtomobilu stoji papeški legat ter predsednik republike, za njima pa je bila nepregledna množica ljudi. Iz te množice so se dvigale in močno vihrale v vetru številne zastave narodov, ki trpe pod komunistično tiranijo. Tudi slovenska je bila med njimi.

Kip Lujanske Marije so ob nepopisnem navdušenju ljudstva ponesli vojaki na kongresni oltar. Ko so dvignili na drog argentinsko zastavo, se je že začelo zvonjenje zvonov bazilike sv. Petra iz Rima, kajti oglasila se je Vatikanska radijska postaja, po kateri je papež Janez XXIII. poslal I. medameriškem Marijanskemu kongresu svojo zaključno poslanico.

Poslanica Papeža Janeza XXIII.

V njej papež v lepih besedah poziva vernike vseh ameriških držav naj ohranijo vsak dan še bolj živo čiščenje Marijino. Marija naj vodi vse, posameznike in narode, in naj jih varuje v ohranjanju krščanskih tradicij in dobrin. Marija je ljubezen. In ljubezen naj bo v vseh odnosih med ljudmi in narodi. Kajti ljubezen med brati brez razlike, je zanesljiv vir blaginje za družbo in odpira široke poglede tako za osebnostne odnose, kakor za odnose v družbi. Resničen in trajen mir, ki ni nekaj umetnega, izvira iz splošne sloge, je sad stalnega napore ter rešuje najprej socialna trenja znotraj posameznih narodov, ustvarja pa tudi mostove za razumevanje med državami. Velike naloge novi svet ne bo mogel rešiti, če mu bo manjkala v osnovi edinost, sloge, ti pa ne moreta biti trajni, če ju ne preveva krščanski čut velike človeške družbe. Vsi naj imajo pred očmi, vladarji in podložniki, veliki in majhni narodi, da je ljubezen vrhovna vez, naj-

ARGENTINA

Odnosi med Argentino in Severno Ameriko so vedno bolj prijateljski. To potrjuje sedaj tudi obisk 28 severoameriških guvernerjev, ki so prišli v Argentino na večdnevno bivanje skupno s svojimi ženami. Namen njihovega potovanja je spoznati deželo, njeno kulturno življenje, zlasti pa gospodarsko delovanje. Zato si bodo ogledali tudi industrijske naprave v notranosti republike.

Ameriške goste je na letališču sprejel in pozdravil poleg osebja ameriškega veleposlanstva notranji minister dr. Vitolo z guvernerjem province Bs. Aires dr. Allendejem. V imenu ameriških gostov se mu je zahvalil za pozdrav ameriški guverner McNichols. Sporočil je pozdrave Argentini ameriške vlade ter tudi novega ameriškega predsednika Kennedyja.

V ponedeljek so ameriški gostje najprej počastili spomin osvoboditelja generala San Martina, nato je bil sprejem pri zunanjem ministru, nato pri buenosaireskem županu, zatem pa pri predsedniku republike. V torek so odšli v Mar del Plato. Med svojim bivanjem si bodo ogledali še Bariloche, Mendoza in Cordoba, iz Argentine bodo pa odšli na obisk v Brazilijo.

IZ TEDNA V TEDEN

V Italiji so bile 6. novembra v 78 pokrajinah te okoli 7.000 mestnih in podeželnih občinah volitve. Od 50 milijonov prebivalcev, kolikor jih ima sedaj Italija, je bilo vpisanih v volilne imenike okoli 33 milijonov volilcev. Predsednik vlade Amatore Fanfani je pred volitvami pozval Italijane, naj volijo tudi tokrat krščanske demokrate, kajti komunistična nevarnost še ni minila. To so storili, vendar so tudi komunisti znova napredovali.

Po zadnjih volitvah v Italiji je vatikanski list Osservatore Romano zapisal, da komunizem sedaj še z večjo silo kot kdajkoli poprej ogroža svobodo Italijanov.

V Angliji je bil Hugh Gaitskell znova izvoljen za predsednika britanske laboristične stranke. Proti njemu je nastopal vodja levčarjev Harold Wilson, na Gaitskellovo stran se je pa odločno postavil biv. predsednik stranke in predsednik laboristične vlade lord Attlee.

Semjon K. Timošenko je bil od sovjetskih junakov zadnje vojne, še edini na važnem položaju. Do pred nekaj dnevi je bil še vojaški poveljnik Bele Rusije. Sedaj ga je pa Hruščev odstavil. Sovjetski tisk še nič ne poroča o novem mestu, ki naj bi ga dobil Timošenko.

višja sila, ki naj družji, v sleherni skupnosti, pa naj bo to družina, država ali pa svet.

Na koncu je papež vsem podelil svoj blagoslov. Kardinal Caggiano je zatem prebral posvetilno molitev vseh ameriških narodov Mariji, nato pa improviziral kratek nagovor, v katerem se je zahvalil predsedniku dr. Frondiziju za naklonjenost državnih oblasti za izvedbo mogočnega Marijanskega kongresa, kakor tudi za njegovo osebno udeležbo pri njem ter ostalih visokih drž. funkcionarjev, in vsemu ljudstvu, ki se je v tako velikem številu zbralo okoli svoje Marije in se zaupalo njenemu varstvu ob začetku organiziranega boja za ohranitev in utrditev krščanskih tradicij ter za izvedbo krščanskega socialnega reda ne samo v Argentini, ampak v vsej Ameriki. Kratko je povzel sklepe zlasti komisije, ki je razpravljala o komunizmu in njegovem odnosu do soc. in gospodarskih vprašanj ter je predsednika dr. Frondizija zagotavljala, da bo kat. Cerkev z vsemi sredstvi podpirala izvedbo socialnega programa, zlasti glede graditve stanovanj za delavstvo in ostale sloje, kakor tudi za izvedbo pravične agrarne reforme, da bodo zemljo dobili tisti, ki jo res obdelujejo in ki od njenih pridelkov tudi živijo.

S tem je bil I. medameriški kongres zaključen. Pozdravili so ga vsi sloji, tako vojska, mornarica, letalstvo, industrijske, trgovske, gospodarske in poljedeljske ustanove, zvezna vlada ter provinzijske vlade, razne kulturne in prosvetne ustanove. Pozdravile so ga tudi posamezne ameriške države, med temi tudi predstavniki Kubanske demokratske revolucionarne fronte, ki se bori proti komunistični tiraniji, ki jo je v tej deželi uvedel Castro. Med njegovim trajanjem je bila tudi razstava Marijinih slik ter tudi Marijanske umetnosti. Državna poštna uprava je pa izdala tri milijone znamk s sliko Lujanske Matere božje.

II. medameriški Marijanski kongres bo leta 1962 v Kanadi.

Novice iz Slovenije

Škof Vovk častni doktor bogoslovja

V Ljubljani je dobil naslov častnega doktorja bogoslovja škof Anton Vovk. Častno diplomu so mu izročili 20. oktobra t. l. v navzočnosti beograjskega nadškofa dr. Ujčiča, mariborskega škofa dr. Maksa Držečnika, administratorja dr. Toroša, križevniškega uniatskega škofa dr. Bukatke in predsednika verske komisije pri LRS Borisa Kocijančiča.

Umrli so. V Ljubljani: Marija Hrovat, Frančiška Plečnik, šivilja, Pia Škerlj, roj. Srebre, Ciril Petrovec, učitelj, v p. Uršula Puh, roj. Babnik, Božo Hvala, v žel. kontrolor v p., Apolonija Zihherl, Stanč Gerbič, bibliotekar, Avgust Rozman, žel. v p., Amalija Hervatin, roj. Furlanič, Vladko Mandeljc, ročni stavec v žel. tiskarni, Franc Cizelj, direktor obrata za pridelavo tobaka, Stane Kalan, Rozalija Kalan, roj. Krašna,

Alojz Novak, upravitelj mešč. šole v p., Marija Goluh, roj. Celare, Marija Trampuž, upok. Triglavske tiskarne in Vika Svetek, učitelj v p. v Vidmu-Krškem, Fani Gerkman, roj. Vavpotič v Bad Ischlu, Emilija Simčič, roj. Froelich v Trzinu, Niko Sršen, gradbeni tehnik v Domžalah, Marija Tasič v Ložu, Frančiška Kogovšek v Sinji gorici, Irma Knific, roj. Tanšek v Brežicah, Anton Majcen v Škofji Loki, Vika Mrnuh, roj. Blažič v Zagorju, Bredica Kajin v Slovenj Gradcu, Stefan Brvar, pos. na Trojanah, Ignac Žnidaršič na Vrhniki, Frančiška Drnovšek, roj. Golob v Celju, Amalija Volk, roj. Waselj v Podgradu, Jože Piciga v Koprju, Katarina Rajer v Grosuplju, Ivanka Zagorc, roj. Zajc v Višnji gori, Ivo Šorli v Gorenji vasi, Janez Golob, elektroinstalaterski vajenec v Mekinjah, Karel Štrbenk, upravnik knjigarne v Črnomlju in Jože Avguštinčič, avtoklepar v Brežicah.

SLOVENC V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Važno opozorilo

V nedeljo 20. novembra, na žegnanju v Slovenski hiši, bo uprava Svobodne Slovenije ves dan odprta. Tako bodo ro-

Ob prvi obletnici škofove smrti

Včeraj je minilo leto dni, odkar smo dobili iz Clevelanda v Severni Ameriki žalostno sporočilo, da je umrl naš predobri nadpastir, naš ljubeči varuh in duhovni vodnik ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman.

Z vso bridkostjo smo tedaj občutili, da je prenehalo biti srce, ki je s tako veliko ljubeznijo gorelo za vse Slovence, razkropljene po svetu, da je zamrla njegova očetovsko skrbna nadpastirska beseda.

Silna je bila tedaj naša bolečina. Toda zavedali smo se, da bi ne ravnali prav, če bi se predajali malodušju in obupu v nesreči, ki nas je zadel. Kajti škof Rožman je umrl samo telesno, njegova duša uživa pri Bogu plačilo za vso brezmejno težo križa, ki ga je moral nositi kot škof in kot človek, med nami pa živi v svojih naukih in navodilih, ki nam jih je dal v svojih cerkvenih govorih, člankih, pismih ter osebnih razgovorih.

Zato bomo ob obletnici njegove smrti spomin nanj najlepše počastili, če mu bomo znova zagotovili, da bomo vse svoje življenje in delo, tako zasebno kot javno, uravnavali tako, da bomo ohranili zvestobo veri svojih staršev ter domovini ter v tem smislu vzgajali tudi svoje otroke in sploh vso slovensko mladino, jaki imeli priložnost za plačilo naročni-

ne Svobodne Slovenije, kakor tudi za plačilo Zbornika-Koledarja Svobodne Slovenije za leto 196 v prednaročilu po ceni \$ 180.—

Izlet članov SFZ in članice SDO

Preteklo nedeljo 13. nov. so se člani SFZ ter članice SDO zbrale v Slovenski hiši. Po skupni maši in zajtrku so zasedli prostore v pripravljenih avtobusih in se odpeljali na izlet v Parque Perreya, kjer so jih že pričakovali člani SFZ in članice SDO iz Slovenske vasi v Lanusu. Skupno je bilo okoli 140 izletnikov. Dopoldne je bilo lepo sončno vreme, popoldne pa se je nenadoma pooblačilo, vstal je močan vihar in vtila se je ploha, tako, da so izletniki imeli prav pošteno kopel. Zato je bila tudi vrnitev prej, kakor je pa bila določena. Slabo vreme in nezaželena kopel pa nista prav nič motila veselega razpoloženja pri mladini.

Popravek

V govoru Miloša Stareta "Škof dr. Rožman in njegova doba", ki ga je imel na spominski proslavi ob obletnici škofove smrti dne 30. X. t. l. v Bs. Airesu in ki smo ga objavili v Sv. Sloveniji, šte. 45. z dne 10. nov. 1961, je v četrtem stolpcu v zadnjem stavku četrtega odstavka zgoraj, izpadla važna izjava pok. škofa. Zato se mora zadnji stavek v gornjem odstavku pravilno glasiti takole: "...Če danes to preiščujemo pred Bogom, moram priti samo do sklepa: Če bi bilo treba, bi drugič v glavnih potezah delal spet isto. To je moj zločin, zaradi katerega sem moral biti obsojen."

OSEBNE NOVICE

Poroča. V župni cerkvi v San Martinu sta se poročila v soboto 12. novembra Jože Strle in gđ. Vida Gorkič. Za priči sta bila nevestin oče Dionizij Gorkič in

Študentje škofovega zavoda vabijo

Študentje škofovega zavoda v akademijo, pa smo dobili nekaj podatkov o njej.

Letos prvič pripravljate svojo akademijo, kajne?

Da, letos prvič. Vsako leto smo pripravili na koncu pouka večjo ali manjšo prireditev za vse v zarodu in sorodnike zavodarjev kar v zavodu samem. Ko smo lani igrali Revizorja, se nam je zdelo, da bi le ne bilo napak, ko bi s čim podobnim nastopili v slovenski javnosti. Tako smo se odločili za akademijo, ki jo sedaj pripravljamo.

Po kakšnih vidikih ste sestavili program?

Prvi namen akademije je bil ta, da bi pokazali slovenski skupnosti različne plati našega življenja in dela v zavodu. Prav ta nas je vodil pri sestavi programa. Hoteli smo nekoliko opozoriti nase, češ tu je slovenski zavod, ki sredi tuje ga sveta pripravlja svojemu narodu slovensko in katoliško zavedne in inteligente. Res pa je, da smo si hoteli z akademijo tudi kriti delno stroške za počitnice, ki smo jih hoteli prvič letos organizirati.

Ko bi bila akademija na nedeljo, bi verjetno v tem drugem namenu tudi uspeli. Ni naša krivda, da akademija ni na nedeljo. Čutili bomo pa to seveda najbolj mi zaradi sanjanih, a ne uresničenih počitnic.

Bi razdelili kaj več iz programa?

"Močan si, o slovenski narod," je prva točka. Je to recitacija, v kateri bodo nastopili vsi zavodarji. Zbrana so v njej klasična besedila iz Prešerna, Stritarja, Aškercja, Cankarja in Župančiča, ki bodo ob glasbenih in svetlobnih efektih in kratko prikazala slovensko zgodovino.

Tudi petje bo, kot stoji na programu?

Da, nastopil bo štiriglasni moški zbor, sestavljen iz sedanjih zavodarjev in nekaterih tistih, ki so kot zavodarji končali gimnazijo. Zapeli bomo več pesmi. "Jegličevci" je himna s svojo zgodovinsko vrednostjo: dobili smo jo pred nekaj meseci iz Slovenije, peli so jo pa včasih

Vsak teden ena

DARITEV

Simon Gregorčič

Daritev bodi ti življenje celo!
Oltar najlepši je srca oltar,
Ljubezben sveta v njem -- nebeški žar,
Gospodu žrtva -- vsako dobro delo.

O, da srce gojilo bi vsekar
Ta sveti žar, naj živo bi gorelo,
Enako kresu vedno ti plamtelo,
Bogu in domu žgalo vreden dar!

Odločno odpovej se svoji sreči,
Goreče išči drugim jo doseči,
Živeti vrli mož ne sme za se.

Iz bratov sreče njemu sreča klije,
Veselje ljudsko njemu v oku sije
In tuja solza mu meči srce!

zavodarji v Škofovih zavodih doma. Prelepe besede dr. Tineta Debeljaka je uglasbil Matija Tome. Z njo hočemo narediti nekako zvezo med obema zavodoma: bivšim doma in tem tukaj, saj imata oba iste cilje, isti smisel, istega duha. Zapeli bomo še nekaj drugih, med njimi eno rusko in eno hrvatsko.

"Most čez reko Kwai" je med naslednjimi točkami najbolj taka, ki vzbuja zanimanje. Kaj boste v njej pokazali?

To je ena izmed treh telovadnih točk. Po znani melodiji iz istoimenskega filma bo skupina šestih fantov delala simbolične vaje z dolgim drogom. Gre za prijeten vizualen učinek, kot pri simboličnih vajah sploh. Pred to točko bo še. "Po taktu bobna" (gibalne vaje iz telovadne ure) in "Pik-pok, pik-pok" (vaje z ročkami).

"Zavodi beli kot labodi" je drug tak radovednost vzbujajoč naslov.

Posneli smo vrsto barvnih skioptičnih slik iz našega življenja: učenje in večerjo, igro in smeh, petje in glasbo... Z najkrajšo razlago in ob primernih spremljavi bomo odprli slovenski skupnosti obno v naše življenje. Verjetno stvar ne bo čisto nezanimiva.

Zaključili boste z "Revizorjem"?

Da, s petim dejanjem "Revizorja". Pred njim bo še kratek onomatopoeičen prizor osnovnošolcev "Družba z vlakom se pelja". "Revizor". Povabili smo Božidarja Vívoda, da bo igral glavarja. Lani ga je on v zavodu kot zavodar igral. Nismo poklicni igralci niti kaj podobnega. Razen dobre volje je le še toliko drugega v nas, da smo si upali dati to točko za konec v zavesti: "konec dober, vse dobro".

Končna beseda?

Uspeh je v božjih rokah: — Kolikov je od nas odvisno, se poskušamo temeljito pripraviti. Seveda bi bili zadovoljni, ko bi bilo občinstva pri prireditvi v sorazmerju s pripravami. Vemo sicer, da ne bo ljudi, kot bi jih bilo v nedeljo, spet smo pa na drugi strani optimisti: program je sam v sebi gotovo zanimiv in kdor bo le kako mogel, bo najbrž prišel. To bo pa že nekaj.

SLOMSKOV DOM v Ramos Mejia vabi vse rojake v nedeljo 27. novembra ob 4. uri popoldne v lastnih prostorih v ulici Castelli in San Martin - 4 kvadre od postaje na

I. veliko Slomškovo tombolo

Bb

Mladinski dnevi v Mendози

V zadnji številki smo objavili poročilo o prvem dnevu Mladinskih dni v Mendози z navodno vsebine predavanj prof. Pavla Slaparja o "Verskih razmerah v Sloveniji" ter Rude Jurčeca o "odnosu komunizma do kulture s posebnim ozirom na slovenske razmere". Danes objavljamo poročilo o ostalih priredbah uspešnih slovenskih Mladinskih dni v Mendози.

Po zborovanju je sledilo v Domu skupno kosilo mladine in gostov, ki se je v domačnostem vzdušju potegnilo v popoldanske ure, dokler ni režiser Rudi Hirschegger dal povelja za priprave na večerno igro. O uspehi predstavljiva Miklova Zale, odrske uprizoritve, ki jo je po Sketovi povesti priredil pred leti ravn. Marko Bajuk, je Sv. Slovenija že poročala. Igra je sijajno uspela tudi pri ponovitvi naslednjega teden.

V nedeljo 23. oktobra je bila dopoldne običajna slovenska maša, pri kateri je dušni pastir g. Horn v pridigi svoje misli navezal tudi na mladinske dneve. Popoldne pa smo se ponovno zbrali v Slovenskem domu. Na programu so bili najprej telovadni nastopi.

Predsednik Fantovskega odseka R. Škamlec je v uvodu svojih izvajanj pozdravil vse goste in domače mendoške rojake, nato pa k IV. mladinskim dnevem imel govor, v katerem je med drugim poudarjal naslednje misli:

Domovina, vedno mislim nate in na neosvobodjene brate!

Tako kličejo v teh dneh naša srca. Misli pa nam hite preko morij in gor tja, kjer si ti, o Domovina. Petnajst let je že utonilo v preteklost, odkar smo v znamenju Križa zapustili domače ognjišče, rodni krov in očetno zemljo. V domovini je prevladalo nasilje Srpa in Kladiava. In od tedaj naš narod krvavi iz dveh globokih ran: prva mu kakor rak razjeda življenske sile svete vere, druga pa mu črpa življenski sok slovenskih narodnih tradicij.

Sta to težki in nevarni rani. In narod je za njuno ozdravljenje že žrtvoval svoje dragocene življenske sile. Tisoči in tisoči so padali kot žrtve! A rani še vedno globoko zevata in še neprestano krvavita!

To je jedro misli naših letošnjih mladinskih dni. In to vse je naše sveto pričanje, ki ga danes — za petnajsto obletnico naše največje narodne tragedije izpovedujemo:

Verujemo, da mučeniška kri dvanajst tisoč slovenskih protikomunističnih borcev, ki je napojila slovensko grudo, ni

bila prelihta zaman! Njih trupla, ki so padala do smrti izmučena v našo zemljo, ne trohne zaman pod nepoznano in neposvečeno rušo!

Verujemo, da 50 tisoč slovenskih življenj, ki jih je pogoltnila pošastna zver rdeče revolucije, ni ugasnilo zaman!

Tisočeri grobovi še danes odmevajo budnico slovenskih domobrancev.

Kakor skala na braniku stoj, če za dom gre tvoj!

Da, stali so na braniku in padli za svoj dom. Omahnili so v prezgodnji grob. Zato nam še danes iz grobov do ni njihov klic:

"Ne pozabite nas nikdar!
Naša borba zato je sveta,
dokler gruda ni oteta!"

S to dedščino, ki so nam jo zapustili zapisano z lastno krvjo, stopamo tudi mi, slovenski fantje in dekleta v Mendози, na plan in kličemo vsem mendoškim slovenskim rojakom, zlasti pa še našim najmlajšim, ki jih pričakujemo, da stopijo v naše vrste:

"Strnimo se v enoto,
v kamenito gmojo!
Sovrag ob njej
razbil si bo glavo!"

Sledili so telovadni nastopi fantov in deklet ter naraščaja. Tudi ti nastopi

so od lanskega leta pokazali velikanski skok v napreduku. Videti je bilo v njih vse več discipliniranega čuta v obvladavanju telesa in njegovih kretenj ter v dovršenem izvajanju vaj. Prav z užitkom smo letos sledili nastopom naših deklet, katerim se je v izvajanju videlo, da posamezne gibe dejansko nekako doživljajo. Ga Hirscheggerjeva očitvidno ni zaman vložila v priprave svojega velikega truda.

In naši fantje? Letos so pokazali, kaj vse bi zmogli, če bi se redno, stalno posvečali po strokovnem načrtu telovadbi. Naj bi jih letošnji uspehi nastop o tem prepričali, da bi čimprej organizirali redne telovadne sestanke, na katerih bi načrtno in vztrajno gojili različne vrste telovadbe. Pokazali so prav resnično mnogo nepričakovanih spretnosti. Presenetili so n. pr. z dovršenimi vajami na telovadni mizi.

Po telovadnih nastopih je bil ogled razstave. Naša dekleta so zopet, čeprav letos manj kot lani, pokazala, kaj vse znajo snovati na najrazličnejše načine z nežnimi prsti v blagu. Zanimivo so bili številni izdelki naših najmanjših, ki so nekateri kar presenetili. Posebnost je bila umetelno izdelana lesena vaza Petra Bajde ml. Močan poudarek pa je letos dala razstava mendoškega Dijaškega krožka. Z njo so naši študentje pokazali v "Študijskih prispevkih k

slovenskim vprašanjem", kako resno in intenzivno so pripravljani sodelovati po smernicah in pobudah, ki jih že nekaj let dobivajo na svojih rednih sestankih. Razstavljene so bile dejanske velike zanimivosti, ki so privabljale mnogo gledalcev. Bila je tu zemljevidna karta z oznako slovenskih političnih in narodnostnih mej s številnimi podatki o Slovincih, ki živijo izven domačih meja. Videli smo zemljevid Slovenije z oznako rojstnih krajev naših velikih mož; zemljevid Slovenije s slovenskimi Marjinimi božjimi potmi; slovensko ozemlje z oznako množičnih grobov rdeče revolucije; zemljevid slovenskih krajev, odkoder so prišli mendoški Slovinci, z oznako imen družin in posameznikov; zemljevid mendoške province z oznako razmestitve (številčno in poimensko) slovenskih rojakov po posameznih departamentih in končno seznam z rojstnimi in smrtimi podatki Slovencev, ki počivajo na pokopališčih mendoške province.

Za sklep se je nato razvila pri pogrjenih mizah prosta zabava. Štant je zopet nudil letova srca, delo naših deklet, in druga bogata vabila ter mamila za staro in mlado. V prijetni domačnosti je potekala zabava v pozne nočne ure.

Našim fantom in dekletom v Mendози samo kličemo: po začrtani poti za jasni mi cilji z nepopustljivo voljo naprej!

SLOVENCI PO SVETU

SEVERNA AMERIKA

Pok. ljubljanski škof dr. Gregorij Rožnik. Po zamisli in odločitvi Msgra Johana bo dobil v Severni Ameriki spomenik Omana, lemontskega komisarja p. Benedikta Hoge-ja, Msgra Baznika, Rev. Julija Slapšaka in Rev. Gabra naj bo to velika kapela v Domu za stare ljudi, ki ga nameravajo postaviti slovenske sestre v Lemontu. V tej kapeli ki bi bila posvečena spominu pok. škofa dr. Rožmana, naj bi stal tudi njegov kip. Rev. Slapšak je v Am. domovini že objavil poziv in prošnjo za zbiranje prispevkov za postavitev kapele v spomin škofu dr. Rožmanu.

Slovenski mladinski zbor v Čikagu, ki je združen z Ligo slov. kat. Amerikancev, se je zopet postavil. Za jesensko prireditev dne 1. oktobra je naštudiral opereto Vendelina Špendova "čevljar in vrag". V prvem delu prireditev so bile na sporedu narodne in umetne pesmi.

Ste mislili na dober električni hladilnik, TV aparat, radio combinado, ali na katerikoli aparat, ki ga potrebujete za dom?

LOJZE NOVAK

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO
Bumar, SRL

Av. de Mayo 302 — Ramos Mejía
T. E. 658 - 7083

nudi slovenski skupnosti kredite brez jamstva, na deset mesečnih obrokov brezobrestno za nakup hladilnikov, TV aparatov, pralnih in šivalnih strojev, plinskih štedilnikov, koles, radio aparatov, radio combinadov, peči, mešalnikov in drugih potrebščin za dom. Prodajamo samo prvovrstno blago najboljših znamk. Kličite po telefonu. Pridem tudi na dom.

**NAROČAJTE IN ŠIRITE
SVOBODNO SLOVENIJO**

Kolegij Santa Rosa

BARTOLOME MITRE 1655, CAPITAL
Sobota, 26. novembra 1960 ob 19.30 uri

SLAVNOSTNA AKADEMIJA

ŠTUDENTOV ŠKOFOVEGA ZAVODA
OB KONCU ŠOLSKEGA LETA

- MOČAN SI, O SLOVENSKI NAROD recitacija
- TESNO, TESNO OBJETI TO HIMNO HOČEMO IZPETI
- PIK - POK, PIK - POK štiriglasno petje
- PO TAKTU BOBNA vaje z ročkami
- MOST ČEZ REKO KWAI vaje z drogom
- ZAVODI, BELI KOT LABODI slike iz zavoda
- DRUŽBA Z VLAKOM SE PELJA prizor
- BEDAK NAJ BO BEDAK, STARI FALOT V. dejanje Revizorja

V A B L J E N I !

Vstopnina 30 pesov

VENEZUELA

Na izseljensko nedeljo, ki jo v Venezueli praznujejo v septembru, so pri slavnostih v Caracasu sodelovali tudi slovenski naseljenici. Z izseljenci drugih narodnosti so se udeležili v stolnici sv. maše, ki jo je imel caracaški škof. Člani slovenske narodnostne skupine so že v stolnici zaradi svojih lepih narodnih noš vzbujali splošno pozornost, še bolj pa po maši, ko so. Slovenke v narodnih nošah v imenu vseh narodnostnih izseljenskih skupin v Caracasu položile venec pred spomenik venezuelskega osvoboditelja Simona Bolívarja.

Novo slovensko družino sta ustvarila v Venezueli Franc Pittner in Amalija Pečarič. Poročila sta se 15. oktobra.

Letošnje polnočnice bodo imeli Slovenci na področju Caracasa v kapeli Kolegija Msgra Ariasa v kraju La Pastora, v katerem je ravnatelj rojak Rev. Fale.

Slovenci v venezuelski prestolnici bodo imeli za prvo obletnico smrti dr. Rožmana za pokoj njegove duše mašo za dušnico dne 20. novembra v kapeli, kjer imajo redno slovensko nedeljsko mašo.

SLOVENSKA BESEDA

ima svoje

MARTINOVANJE

v soboto 19. NOVEMBRA t. l.
v običajnih prostorih
kluba Excelsior
ul. Patricios 457, Santos Lugares
IGRA MOULIN ROUGE
Čisti dobiček je namenjen Slovenskemu domu v San Martinu.

PO ŠPORTNEM SVETU

Jugoslavlani na XVII. olimpijskih igrah. Doma so po koncu olimpijskih iger ocenili nastop tekmovalcev in so ugotovili, da so dosegli zadovoljive uspehe. Nekateri so res zatajili, kot Kočmur v plavanju, Celešnikova v disku in še drugi, na splošno pa so se uvrstili po svojih možnostih. Po doseženih rezultatih so se atleti v skupni oceni takole uvrstili: 800 m: Ingolič (31-32 mesto), 110 m: Lorger 10, Petrušič 16-18; 3000 m: Hafner (16); višina: Majtan (18-26); palica: Lešek (16-22), Lukman (9); kladivo: Brodnik (9); 4x100: (11); maraton: Škrinjar (10); Mihaljč (12); 100 m: Šikovčeva (20); 200 m: Šikovčeva (24); 80 m ovire: Stamejčičeva (13); višina: Gere (9-13); krogla: Usenikova (12); disk: Celešnikova (22).

Plavanje: 100 m prosto: Kočmur (28), Arneri (40); 400 m prosto: Rogušič (20), Jaeger (24); 1500 m prosto: Kličovič (29), Rogušič (18); 200 m prsno: Perišič (18); 200 m metuljček: Rogušič (27), Kličovič (34); 100 m hrbtno: Dorčić (24), 4x200 m prosto (13), 4x100 mešano: (13).

Telovadba: Ekipno je Jugoslavija zasedla 9 mesto; med posamezniki pa je bil Cerar 8.; (drog 5-6, konj 7, bradlja 8-10, krogi 11, preskok 13-14, prosta vaja 17).

Marko Krenžar

CONTADOR PUBLICO
25 DE MAYO 140, pisarna 17
T. E. 34 - 1597
uraduje vsak torek od 18 do 20

DARILNE PAKETE

"CITRUS"

in

DENARIZ TRSTA
najhitreje pošilja

Oton Fresl

Maipú 735/I.

T. E. 31-5142 Capital

V denarnih zadevah Vam je vedno na uslugo

SLOVENSKA HRANILNICA

Zadruga z omejeno zavezo
Alvarado 350 — Ramos Mejía
T. E. 658 - 0827

● Sprejemamo vloge v vsaki višini.

● Dajemo posojila pod ugodnimi pogoji.

Vse operacije pri naši ustanovi so strogo tajne in zaupne. Za podrobnejše informacije smo Vam na razpolago v naši pisarni ali po telefonu vsako soboto od 16. do 20. ure.

ZBORNİK-KOLEĐAR SVOBODNE SLOVENIJE

je po obsegu največja knjiga, ki izide vsako leto v izseljenstvu, pa tudi knjiga, ki vsako leto zbere največ kulturnih in javnih delavcev.

Takšni so bili Zborniki-Koleđari Svobodne Slovenije doslej in tak je tudi Zbornik-Koleđar Svobodne Slovenije za leto 1961.

V njem sodelujejo s svojimi zanimivimi prispevki iz vseh področij življenja slovenskih izseljencev in slovenskega naroda znana imena: Tako med drugim: Iz Severne Amerike, Dr. Miha Krek, I. A., Zdravko Novak, Dr. Ludovik Puš, Dr. Frido Pogačnik, Marijan Jakopič in Tenč; Iz Kanade: Perez; Anglije: Franjo Sekolec; Francije: Nace Čretnik; Iz Avstrije: Ivan Vodovnik; Iz Italije: Vinko Beličič, Stanko Janežič; Iz Avstralije: P. Bernard Ambrožič OFM; Iz Argentine: Dr. Celestin Jelenc, Ruda Jurčec, Marijan Marolt, Dr. Tine Debeljak, Joško Krošelj, Janko Hafner, Pavle Rant, Slavko Srebrnič, Jože Krivec; Iz Japonske pa Vladimir Kos.

Njihovi članki in razprave posegajo v živo problematiko slovenskega izseljenstva in naroda doma. Pisani so tako zanimivo, da jih bodo ljudje prebirali z največjo pozornostjo, ker gotovo ne bo nikogar, ki bi mogel dejati, da zanj ne bi bilo ničesar v Zborniku.

Zato je Zbornik-Koleđar Svobodne Slovenije za leto 1961 knjiga, ki jo mora imeti sleherni slovenski izseljenec, sleherni slovenska družina. Brez njega je sleherni družinski knjižnica nepopolna.

V prednaročilu in predplačilu stane samo 180 pesov.

OBVESTILA

Slov. kat. akad. društvo obvešča svoje članke in prijatelje, da bo prihodnji redni sestanek v soboto 19. t. m. ob 19. uri v Slovenski hiši. Debata bo u časopisu Svobodna Slovenija, katero bo predstav-

JAVNI NOTAR

Francisco Raul Cascante

Escribano Público
Pta. baja, ofic. 2.
Cangallo 1642

T. E. 35 - 8827 Buenos Aires

Nova maša

preč. g. Danijela Vrečarja,
salezijanskega novomašnika,
bo v nedeljo

27. novembra ob 10

v

CERKVI MARIJE POMOČNICE

v Don Bosco, Ramos Mejía

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B
FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 6775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 650854

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1960 za Argentino \$ 340.—

ljal g. Miloš Stare. Po sestanku bo seja odbora. Odoor.

Izšlo so šmarnice Marija ne bo zapustila slovenskega naroda, posvečene spominu škofa dr. Rožmana. Poročilo o njih bomo objavili v prihodnji številki.

Beseda zahvale

Ob zaključku mladinskega dne v Bs. Airesu se zahvaljujemo vsem, ki vsako leto na povabilo mladine s takim veseljem prihite v Moron, da se povesele med rojaki v prijetni domači družbi. Vedno smo veseli njihovega prihoda, ker nam je to tudi potrdilo, da se zanimajo za naše delo in ga z razumevanjem tudi podpirajo. Posebej pa se zahvaljujemo vsem tistim, ki so prireditev podprli ne samo s svojo uavzočnostjo, ampak tudi z dobitki in pecivom. Prav tako zahvala vsem tistim, ki so na kakršenkoli način pripomogli k uspehu Mladinskega dne. SFZ in SDO

BLED

PRVI HLADILNIK
S SLOVENSKIM IMENOM!

Sedaj v štirih velikostih, najmodernejših oblikah in opremljeni. V kvaliteti prekaša najboljši, v cenah najcenejši.

Dvojna garancija za dobo 5 let!
Oglej in nabavi si ga pri

Novak P

Cerrito 2245, Lomas del Mirador

Dne 8. decembra 1960

po sv. birmi bo v prostorih
Našega doma pripravljen

**prigrizek za člane
in njihove družine**

po zmernih cenah

Za zainteresirani naj se prijavijo
najkasneje do nedelje 27. t. m.

BOTRE! - Veliko izbiro prelepih daril za birmo, Vam nudi ZLATARNA IN URARNA S. LIPUČEK. Rojaki popust! San Justo, F.C.D.F.S. - BOTRI!

JANKO JAZBEC:

Spomini koroškega boreca

Z ozirom na zaupnost poročila, je odslovil prisotne častnike. Takoj sem naglasil, da mi je skrajno neprijetno, da moram obtožiti lastnega poveljnika, ali da sva oba "zarotnika" Koren in jaz, trdno prepričana, da naju veže narodna dolžnost, da prijaviva vso zadevo višjemu poveljstvu, ki naj ukrene potrebne korake z ozirom na nevarno položaj, v katerem se nahaja področje III. odseka. Navedal sem, da je minil že dober mesec dni, odkar smo prevzeli poverljene nam naloge, a da se v stvari obrambe našega ozemlja, ni storilo skoro nič. Povedal sem, da podčastniki, ki se nahajamo pri tem poveljstvu, nima mo jasne slike o naših nalogah, niti se poveljnik ne ozira na naše iniciative in predloge. Z ozirom na stopnjevanje neprijateljske propagande je naše področje vedno bolj ogroženo in ne bo imel sovražnik nikakšne ovire, niti ne bo naletel na besede vredno obrambo našega prostora, če se mu bo zahotelo, zavzeti ga. Vsi večji kraji od št. Jakoba pa do beljaške okolice so brez kakršnekoli posadke. Po besedah pripobčnika pri štabu polka v Ljubljani, smo bili poslani prav s tem namenom na Koroško. Ker pa ni nikogar od višjih da bi se bil prepričal o stanju naših nalog, sem se javil pri vas, s prošnjo, da uvedete preiskavo o moji prijavi.

Kapitan Kren se je zelo čudil moji prijavi. Zagotovil mi je, da bo nadpor. P—tz poklican na odgovornost, da bo pa takoj dobil povelje, ki ga bo nujno opomnilo na izvršitev poverljive nam naloge. Poročal bo o vsem majorju La-

vriču, čim se bo povrnil. "Pohvalno je", je rekel "da ste nam javili prestopke, ki ogrožajo varnost III. odseka. Vse zveni kar neverjetno! Treba se bo podvizati! Da bi le ne bilo prepozno. Vrnite se pomirjeno nazaj!"

Pa se nisem vrnil pomirjen, kajti zdelo se mi je, da tudi pri komandi v Borovljah ni vse v redu. Kako to, da nima pojma, v kakšnem stanju se nahaja naš III. odsek, ki je vendar njim podrejen? Ali pa naš poveljnik ni pošiljal stvarnih, pač pa zlagana poročila?

Nastopilo je Novo leto in minilo je še nekaj dni po moji vrnitvi iz Borovlj, toda nikjer še ni bilo opaziti vidnejšega znaka moje obtožbe. "Ne midje se jim", je menil Koren. Morda pa je le prispel kak opomin, kajti, poveljnik je postal še bolj mrk kot navadno. Napovedal je pregled straže v Rožeku za 4. jan. zjutraj. Pozneje sem se domislil, ali je bil slučaj, da je izbral ravno ta dan za Rožek, ali se vendar skriva v njegovem ravnanju in obnašanju neka, kar bi strašno obtežilo njegovo čast. S Korenom sva začela dobivati utis, da neko zavira razvoj moje obtožbe, podane v Borovljah, kajti po nevarnosti splošnega položaja je bilo naravnost neodpušljivo, da se še nikdo ni pojavil od višjega poveljstva, da bi izvršil nadzor nad našim odsekom in zaslišal obtožbenega in obtožitelja. Sklenila svo toraj, da bova šla s svojo obtožbo po civilni poti naprej, če se v nekaj dneh ne bo razčistil ta problem. Moj namen je bil, da v enem od ljubljanskih dnevnikov alarmiram javnost zaradi nezasi-

šane nemarnosti v vojni službi na Koroškem!

Ta sklep sem nekaj dni pozneje tudi izvršil, toda, žal, popolnoma v sprememljenih okoliščinah. Odmev, ki ga je povzročila objava zanemarjanja vojnih dolžnosti (v ljub. dnevniku "Slovenski Narod") je bil veliki, kajti takoj je zavrhlo v istem smislu tudi po drugih ljubljanskih listih, toda poraza s tem ni bilo mogoče popraviti.

7—Nenađni avstrijski napad in naš umik.

Kakor se je bilo bati, so začeli Avstrijci stvarno splošen napad na področje zapadnega poveljstva. Napad se je začel na celi črti dne 4. januarja v jutranjih urah. Presenetili so nas, kar dokazuje, kako malo smo polagali važnost na informativno službo, ki naj bi nas držala na tekočem o dogodkih na nasprotni strani. Dokaz več, da je bilo polno povrnosti pri našem delu.

Prva poročila o bojih so prispela iz področja Svetne vasi, kjer so Avstrijci napadali z veliko močjo. Poročila so bila zasebna in si nasprotujoča. Ker so se pa ponavljala in postala jasnejša, smo ugotovili, da se naši umikajo proti Ljubelju. Poveljnik major Lavrič je bil tekoče ranjen, njegov pribočnik Slivnik pa ubit. Naš bataljon, ki je bil v Bistrici, se je začel umikati proti Področici.

Po teh vesteh sem bil v veliki zadregi, kaj naj storim, kajti bil sem sam na sedežu našega poveljstva in sploh edina vojaška oseba v št. Jakobu. Vsak hip je bilo pričakovati, da se bodo dvignili domači nemškutarji in skušali prevzeti oblast. Iz te negotovosti me je rešil Koren, ki je prihitel od doma s porazno vestjo, da so Avstrijci napadli

Rožek in zajeli tam poleg straže tudi našega poveljnika s štabnim narednikom. Edini vojak, ki se je slučajno nahajal v sosesčini, je ušel in prihitel domov. Povedal je, da se pomika ena kolona sovražnikov, pomnožena z domačimi nemškutarji, proti št. Jakobu, Koren je povedal, da se bo umaknil v hribe za domačo vasico, da na ta način ostane blizu doma. V vasi ni nasprotnikov in ga ne bo nihče ovidil. Meni svetuje, naj čimprej odidem, sicer bom zajet — št. Jakoba sama ne moreva braniti. Poslovila sva se, dvignil sem denar iz Kobentarjeve blagajne, vzela akte in hitel proti Področici. K sreči se mi je pridružil nekaj uglednejših vaščanov, ki so imeli namen, umakniti se na Jesenice. Nemškutarji so se že zbirali.

Prišedši v Področico, sem že opazil prve izvidnice umikajočega se bataljona, ki so iskale primerne položaje v obroču okoli vhoda v predor. Na postajo je bil pripravljen zasilni vlak, za odvoz ranjenih in bolnih vojakov ter beguncev na Jesenice. Kmalu na to je prispele glavna bataljona in je kap. Martinčič s častniki začel takoj nadzirati izvedbo strateškega mostišča ob vhodu predora. Takoj na to je ukazal, naj se vlak pomakne globlje v predor, kjer naj še pačaka prihoda beguncev, a rezerve bataljona so se zavarovale v predoru. Tudi je naročil postajenač. Področice, ki je medtem evakuiral postajo, naj pošlje garnituro vlaka nazaj, da bo služila v stanovanjske svrhe v predoru. Ob tej priliki sem se javil kap. Martinčiču, ter mu povedal žalostni konec III. odseka. Pripomnil sem, da nosim akte in preostalo gotovino prisojnemu računovodji in da se potem vrnem k bataljonu.

Toda že so se čuli v bližini prvi strelji in pribežali so zadnji begunci, nakar je dal kapitan znak za odhod vlaka.

Lahko si predstavljate, kakšen vrvež je dočakal ta begunski vlak na Jesenicah. Kolodvor je bil prenapolnjen ljudi. Begunce so ljudje takoj spravili po zasebnih stanovanjih, v kolikor niso isti hoteli naprej, proti Ljubljani. Z zadnjim vlakom sem se odpeljal v Duplje, da prenočim pri bratu, a v jutro sem že bil na poti proti Ljubljani, da izvršim, kar sva pred dnevi sklenila z Korenom, da se razjasni krivda o porazu po civilni poti.

Takoj po prihodu v Ljubljano sem odšel v uredništvo lista "Slovenski Narod", kjer sem imel znanca, a ta me je predstavil službojočemu uredniku. Tu so me obsuli s sto vprašanji, ko so videli, da prihajam z pozorišča tragičnih dogodkov na Koroškem. Odgovoril sem vsem na kratko, a na to sem razložil uredniku namen mojega obiska. Urednik je bil takoj pripravljen, da priobči v listu poročilo o površnostih in nemarnosti v organizaciji vojnno-obrambne službe, kakor tudi o pomanjkanju civilne obrambe proti propagandni aktivnosti avstrijskih Nemcev po slovenskem ozemlju. Javnost da mora zahtevati strogo preiskavo in naj bodo vsi, ki so zamenjali svoje dolžnosti, klicani na odgovornost. List je že zvečer objavil to poročilo s senzacionalnim uspehom. Tudi drugi ljubljanski listi se že tuda prinesli izvirna poročila. Ljubljana je bila vsa razburjena. Gruče ljudi so se zbirale po ulicah in glasno komentirale zadnje novice. Splošna je bila zahteva, naj se nujno pošlje pomoč našim predpredorom. (Nadaljevanje v prih. štev.)